

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 641/2013-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., K., zastúpenej A. s. r. o., Rastislavova 68, Košice, v mene ktorej koná advokát JUDr. D. B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi a uzneseniami Okresného súdu Lučenec sp. zn. 12 Er 1102/2010 z 20. januára 2011, Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 42 CoE 170/2011 z 22. marca 2012 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Oboer 68/2013 z 31. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti R., a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2013 doručená sťažnosť (doplnená podaním doručeným ústavnému súdu 18. októbra 2013) obchodnej spoločnosti R., a. s. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorými namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), základného práva na verejné prerokovanie vecí v jej prítomnosti podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie (súdny proces) podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupmi a uzneseniami Okresného súdu Lučenec (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 12 Er 1102/2010 z 20. januára 2011 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“), Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 42 CoE 170/2011 z 22. marca 2012 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Oboer 68/2013 z 31. mája 2013 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka, ktorá je právnickou osobou podnikajúcou v oblasti poisťovníctva, uzavrela s M. O. (ďalej len „povinný“) poisťnú zmluvu č. 4455200012 obsahujúcu tzv. rozhodcovskú doložku, podľa ktorej všetky spory súvisiace s touto poisťnou zmluvou budú riešené pred rozhodcovským súdom. Sťažovateľka si následne pred rozhodcovským súdom uplatnila svoje nároky voči povinnému, ktoré jej boli priznané rozhodcovským rozsudkom (rozsudkom Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3 C 91/2009 zo 7. mája 2010 o uložení povinnosti povinného zaplatiť sťažovateľke dlžné poisťné v sume 464,25 € s úrokom z omeškania a trovy rozhodcovského konania).

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že súdny exekútor na jej návrh podal okresnému súdu žiadosť o vydanie poverenia na začatie exekúcie, ktorú okresný súd uznesením sp. zn. 12 Er 1102/2010 z 20. januára 2011 zamietol. Sťažovateľka namieta, že okresný súd

v súvislosti so svojím rozhodnutím nevykonal „prieskum spisových podkladov, ktoré vydaniu exekučného titulu predchádzali, ale vlastnou cestou zabezpečil listinné dôkazy, ktoré slúžili ako podklad a boli podstatné pre jeho rozhodnutie... Sťažovateľovi bolo upreté jeho právo na vyjadrenie sa k správnosti, pravosti a úplnosti listinných dôkazov, ako aj k ich obsahu.“.

Krajský súd sa v odvolacom konaní stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu a uznesením sp. zn. 42 CoE 170/2011 z 22. marca 2012 uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka vyčíta krajskému súdu nesprávne skutkové a právne závery učinené v rozpore so zákonnými podmienkami, v rozpore s právom sťažovateľky byť oboznámená s vykonanými dôkazmi a vyjadriť sa k nim a zároveň nedostatočné odôvodnenie napadnutého uznesenia a nevysporiadanie sa s odvolacími dôvodmi sťažovateľky.

Sťažovateľka podala proti uzneseniu krajského súdu dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala okrem iného z § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) a jeho dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a) až c) OSP namietajúc, že jej súdy nižšieho stupňa odňali možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd bol toho názoru, že nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, a napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky ako neprípustné.

Podstata argumentácie sťažovateľky v sťažnosti spočíva v tvrdení, že všeobecné súdy nedisponovali rozhodcovským spisom a rozhodli bez jej účasti, pričom vykonali dokazovanie, ku ktorému sa sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť, a rozhodli bez nariadenia pojednávania. Takýto postup je podľa sťažovateľky v rozpore so zákonom, pričom v tejto súvislosti poukazuje aj na judikatúru najvyššieho súdu, Ústavného súdu Českej republiky, Súdneho dvora Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) a aj ústavného súdu, ktoré s vecou súvisia (napr. IV. ÚS 344/2012, II. ÚS 499/2012, I. ÚS 547/2012), v ktorých ústavný súd v obdobných veciach sťažnosti sťažovateľky prijal na ďalšie konanie a vyslovil už aj porušenie jej práv.

Okresný súd podľa sťažovateľky „nevychádzal z obsahu rozhodcovského spisu, ale nanovo konštruoval skutkový stav“, pričom sťažovateľka nemala možnosť sa k takto nazhromaždeným listinným dôkazom vyjadriť.

Označenému uzneseniu najvyššieho súdu sťažovateľka vytýka jeho arbitrárnosť a nepreskúmateľnosť pre nedostatok odôvodnenia v otázke týkajúcej sa prípadu, keď pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie súd nevykonáva dokazovanie. Dovolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia žiadnym spôsobom nezdôvodnil odklon od judikatúry ústavného súdu, na ktorú sťažovateľka ako oprávnená poukázala v podanom dovolaní. V tejto súvislosti sťažovateľka poukazuje na skutočnosť, že „*prikaz oboznámiť sa s konkrétnymi právnymi a konkrétnymi skutkovými okolnosťami potrebnými za účelom zistenia nekalej povahy konkrétnej rozhodcovskej doložky obsahuje aj spotrebiteľské právo Európskej únie (C-40/08, ASTURCOM)*“.

Podľa sťažovateľky „sa exekučné súdy od tradičného prieskumného konania odklonili. Nepreskúmavali rozhodcovský spis, ale vykonali vlastné dokazovanie Exekučný titul preskúmali vecne aj právne a dospeli k opačnému právnemu názoru ako rozhodcovský súd. Kým v rozhodcovskom konaní sa mohli obaja účastníci k návrhom na dôkazy a k výsledkom dokazovania vyjadriť, v exekučnom konaní to účastníkom umožnené nebolo. Činnosť exekučných súdov mala podstatný vplyv na účinky exekučného titulu.

Odlišný postup exekučných súdov v prípade sťažovateľa (odklon od obvyklosti) nenašiel svoj procesný priemet do spôsobu, akým exekučné súdy konali. Exekučné súdy mali správne vykonať riadne dokazovanie na pojednávaní podľa klasických pravidiel (§ 122 a nasl. O. s. p.), a to za účasti oboch účastníkov a na pojednávaní.“

V závere sťažovateľka uvádza, že najvyšší súd tiež nesprávne rozhodol, ak „*úplne ignoroval dovoláciu námietku sťažovateľa, v ktorej sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že senát Krajského súdu v Banskej Bystrici pri posudzovaní platnosti rozhodcovskej doložky ako predbežnej otázky pre svoje rozhodnutie, považovali rozhodcovskú doložku za platnú z hľadísk podľa ZRK, ako aj podľa § 52 a nasl. OZ*“. Súčasne sa dovolací súd nezaoberal

argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa toho, že v tejto veci bola rozhodcovská doložka dohodnutá ako individuálna zmluvná podmienka, čo súčasne vylučuje, aby bola považovaná za neprijateľnú podmienku. Z uvedeného podľa sťažovateľky vyplýva, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nezodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z § 157 ods. 2 OSP, a preto zakladá porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedených skutočností sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom vyslovil, že označenými postupmi a rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jej základné práva zaručené v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, aby označené rozhodnutia okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu zrušil a veci vrátil na ďalšie konanie a aby jej priznal úhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom

predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným postupom a uznesením okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré rozhodovali o jej návrhu na vykonanie exekúcie na základe právoplatného rozhodcovského rozsudku. Porušenie svojich práv vidí sťažovateľka v postavení oprávneného v tom, že všeobecné súdy v exekučnom konaní rozhodli bez nariadenia pojednávania, hoci pre potreby § 44 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) vykonávali dokazovanie (nepreskúmavali pritom rozhodcovský spis), čím jej odňali možnosť vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V tejto súvislosti uviedla, že všeobecné súdy postupovali aj v rozpore judikatúrou ústavného súdu, ktorú nerešpektovali a touto jej argumentáciou sa ani nezaoberali.

1. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením okresného súdu

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu preto, lebo na základe podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka proti (v sťažnosti) namietanému uzneseniu okresného súdu podala riadny opravný prostriedok – odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Ústavný súd preto nemá právomoc na konanie o tej časti sťažnosti, v ktorej sa namieta porušenie práv sťažovateľky predmetným uznesením okresného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd odmietol sťažovateľkinu sťažnosť v tejto jej časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením krajského súdu

V tejto časti odôvodnenia ústavný súd uvádza, že lehotu na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu považoval za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len

ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Z predložených listín vyplýva, že súdny exekútor doručil žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v súlade s § 44 Exekučného poriadku na základe exekučného titulu – rozhodcovského rozsudku, ktoré vydal Arbitrážny súd Košice, pričom okresný súd obsadený vyšším súdnym úradníkom podľa § 40 ods. 1 Exekučného poriadku vyzval súdneho exekútora na doplnenie návrhu na začatie exekúcie o poistnú zmluvu.

Súdny exekútor následne požiadal o uvedenú listinu sťažovateľku. Po doručení poisťnej zmluvy a všeobecných obchodných podmienok exekútor tieto predložil okresnému súdu.

Napadnutým uznesením okresný súd žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol z dôvodu, že rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatná v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzatvárania zmluvy. Rozhodcovské konanie, ktorého výsledkom bol exekučný titul, sa teda uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť exekučným titulom na vykonanie exekúcie. V dôsledku toho považoval okresný súd exekučný titul za materiálne nevykonateľný a absenciu tejto jeho vlastnosti za neodstrániteľnú prekážku brániacu vo vykonaní exekúcie. Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu odvolanie na krajskom súde, v ktorom o. i. namietala, že napadnuté uznesenie je nezákonné, a svoje odvolacie dôvody oprela o § 205 ods. 2 písm. a), b), d) a f) OSP.

Krajský súd po preskúmaní odvolaní napadnutého uznesenia okresného súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 214 ods. 2 OSP dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľky nie je dôvodné.

Krajský súd vo svojom napadnutom rozhodnutí dôsledne vyložil svoje úvahy týkajúce sa posúdenia v týchto veciach rozhodujúcej okolnosti, a to rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky. Krajský súd tiež posúdil právny vzťah medzi sťažovateľkou a dlžníkom ako spotrebiteľský právny vzťah a následne vychádzajúc z príslušných ustanovení § 52 a § 53 Občianskeho zákonníka, ako aj s poukazom na ustanovenia smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica Rady č. 93/13/EHS“), ako aj ustálenej judikatúry ústavného súdu a európskych súdnych inštitúcií aplikoval na jeho posúdenie ustanovenia spotrebiteľského práva. Ako rozporné s týmito právami následne vyhodnotil aj tie ustanovenia poisťnej zmluvy, z ktorých vyplýva absencia individuálne dojednanej takejto

zmluvnej podmienky, ako aj reálna nemožnosť dlžníka ako spotrebiteľa ovplyvniť jej obsah koncipovaný formulárovou zmluvou.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal najmä na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci C-243/08 Pannom GSM Zrt. Proti Erzsébet Sustiké Györfi, podľa ktorého čl. 6 ods. 1 smernice Rady č. 93/13/EHS je potrebné vykladať v tom zmysle, že nekalá zmluvná podmienka spotrebiteľa nezaväzuje a nie je potrebné, aby spotrebiteľ takú podmienku vopred úspešne napadol. Súčasne podľa rozhodnutia Súdneho dvora C-76/2010 vo veci Pohotovosť, s. r. o., proti Ivete Korčkovskej, vnútroštátny súd má aj vo fáze výkonu rozhodnutia povinnosť aj bez návrhu posúdiť nekalú povahu podmienky obsiahnutej v zmluve o úvere.

Krajský súd v rozsahu svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu teda preskúmal v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov napadnuté uznesenie okresného súdu a konštatoval, že exekučný súd má právo preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom nielen v štádiu konania pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, ale kedykoľvek v priebehu exekučného konania.

Z uvedeného teda vyplýva, že exekučný súd je pred samotným rozhodnutím povinný zistiť si právne a skutkové okolnosti potrebné na svoje rozhodnutie. Odôvodnenie uznesenia krajského súdu nevykazuje arbitrárny charakter. Ústavný súd už judikoval, že „... *judikatúra Súdneho dvora Európskej únie vychádza z predpokladu, že kontrolu neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách má súd realizovať ex offico, pričom nevyhnutnosť tohto postupu je daná povahou a významom verejného záujmu, z ktorého vychádza ochrana spotrebiteľa.*“ (II. ÚS 235/2012). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s takýmto prístupom a z neho plynúcim právnym názorom krajského súdu vysloveným v odvolacom konaní nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny

názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajského súdu takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

3. K namietanému porušeniu označených práv postupom a uznesením najvyššieho súdu

Proti uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie najvyššiemu súdu, ktorý ho odmietol ako neprípustné.

Aj vo vzťahu k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie jeho právneho názoru o neprípustnosti dovolania sa nevyznačuje arbitrárnosťou, pričom argumentácia sťažovateľky uvedená v sťažnosti nie je spôsobilá spochybniť opodstatnenosť jeho záverov, ktoré vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo odôvodnil. Najvyšší súd sa tiež vysporiadal s námietkami sťažovateľky, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov [§ 237 písm. a) OSP], že súdy zaťažili konanie tzv. inou vadou [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP], že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a tiež že postupom okresného súdu a krajského súdu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP].

Ústavný súd sa osobitne zaoberal opodstatnenosťou námietok sťažovateľky, ktorá vzhľadom na judikatúru ústavného súdu (III. ÚS 60/04) tvrdila, že jej vec mala byť prerokovaná verejne, v jej prítomnosti, takže v konaní malo byť nariadené pojednávanie. Rovnako tvrdila, že sa nemohla vyjadriť k vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd vychádzajúc z rozhodnutí najvyššieho súdu konštatoval, že najvyšší súd jej dal primeranú odpoveď aj na tieto námietky, keď uviedol:

«V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie exekučný súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medzitým skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnená a povinná osobami uvedenými v exekučnom titulu a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O. s. p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až 124 O. s. p.) – postačujúce je totiž ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín a príloh. Vzhľadom na to sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov, za ktorých možno vyhovieť žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní a za prítomnosti oprávnenej a povinnej.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f) OSP z toho, že súdy si zabezpečili dôkazy od súdneho exekútora a vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.»

Ako je zrejmé, ochrana práv spotrebiteľov je tiež predmetom úpravy únieového práva a rozsudkov Súdneho dvora, ktorá sa zaoberá jeho viacerými aspektmi. Na podporu svojho tvrdenia, že v súdnych konaniach, v ktorých dochádza ku skúmaniu súdnej či arbitrážnej doložky v spotrebiteľských zmluvách, je súd povinný nariadiť aj

pojednávane, sťažovateľka uviedla viaceré rozsudky Súdneho dvora (C-473/00, C-40/08, C-243/08, C-137/08), v dôsledku čoho dospela k záveru, že „*Aj zo samotnej judikatúry ESD teda vyplýva povinnosť súdu rozhodovať na základe riadne vykonaného dokazovania a riadne zisteného skutkového stavu. Tento príkaz bol exekučnými súdmi porušený, pretože súdy riadne nezistili skutkový stav a pri jeho zisťovaní nepoužili príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku a za účelom riadne vykonaného dokazovania nenariadili pojednávanie.*“.

Ústavný súd konštatuje, že ak sa aj najvyšší súd v konaní o dovolaní nezaoberal označenými rozsudkami Súdneho dvora, samo osebe to neznamená porušenie procesných práv sťažovateľky, keďže európske pravidlá ochrany spotrebiteľa môžu obsahovať odlišnú právnu úpravu, ktorá má pred vnútroštátnym právom (a súdom) prednosť a zabezpečuje lepšie procesné postavenie účastníka (v danom prípade priznaním práva na verejné prerokovanie veci a uskutočnenie dokazovania v konaní, kde dochádza ku preskúmaniu doložiek v spotrebiteľských zmluvách). Vychádzajúc z uvedeného preto ústavný súd konštatuje, že identifikácia obsahovej odlišnosti úniovej a vnútroštátnej právnej úpravy počas predbežného prerokovania sťažnosti môže signalizovať možnosť porušenia základného práva účastníka súdneho konania podľa únievého práva, dôvodnosť ktorej by bolo potrebné zisťovať po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Ústavný súd preto skúmal sťažovateľkou označené rozhodnutia Súdneho dvora a konštatuje, že dokazovanie v konaní o ochrane spotrebiteľa sa spomína iba vo veci C-137/08, pričom bod 3 výrokovej časti rozsudku z 9. novembra 2010 uvádza: „*Vnútroštátny súd musí ex offo nariadiť vykonanie dôkazov s cieľom zistiť či ustanovenie o voľbe výlučnej miestnej príslušnosti súdu nachádzajúce sa v zmluve ktorá je predmetom sporu ktorý prejednáva a ktorá bola uzavretá medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom patrí do pôsobnosti smernice a v prípade, že je to tak posúdiť ex offo prípadnú nekalú povahu tohto ustanovenia.*“ Podľa sťažovateľky uvedený rozsudok potvrdzuje, že povinnosť súdu vykonať dokazovanie v zmysle uvedeného rozsudku viaže aj slovenské súdy, ktoré ho v jej veci nevykonali, a tak porušili jej práva.

Na účely overenia znenia slovenského prekladu rozsudku vo veci C-137/08 ústavný súd preskúmal aj jeho ďalšie jazykové verzie, na základe čoho bol nútený konštatovať obsahovú nesprávnosť slovenského znenia. Ako totiž vyplýva z ďalších jazykových verzií, tieto namiesto „ex offio nariadenia dokazovania“ uvádzajú povinnosť súdu ex offio „nariadiť vyšetovanie“. Vychádzajúc z porovnania viacerých jazykových verzií rozsudku, ktoré zhodne potvrdzujú záväzok súdu ex offio nariadiť vyšetovanie (a nie dokazovanie) na zistenie, či súdna doložka tvorí súčasť spotrebiteľskej zmluvy podliehajúcej smernici č. 93/13, si ústavný súd osvojil výklad označeného rozsudku v zmysle zodpovedajúcom jeho viacerým jazykovým verziám a použil ho pre potreby ďalšieho konania. V zmysle označeného rozsudku je podstatou záväzku vnútroštátneho súdu povinnosť ex offio zisťovania skutkového stavu (bez ohľadu na vnútroštátnu právnu úpravu členského štátu) na účely efektívnej ochrany spotrebiteľa podľa úniového práva. V tomto smere postup súdov označených sťažovateľkou zodpovedá plne smernici č. 93/13. Na základe uvedeného preto ústavný súd konštatuje, že postup najvyššieho súdu pri posudzovaní splnenia podmienky § 237 písm. f) OSP ako prípustnosti dovolania nebol na ujmu označeným právam sťažovateľky na verejné pojednávanie jej veci a vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom.

Na základe uvedeného, ako aj so zreteľom na argumentáciu sťažovateľky v sťažnosti ústavný súd konštatuje, že v danom prípade preto nemožno prijať záver o takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a postupmi, ktoré predchádzali jeho vydaniu, a v sťažnosti označenými právami sťažovateľky, na základe ktorej by po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné reálne dospieť k záveru o porušení týchto práv.

Tu treba uviesť, že ústavný súd síce nálezom sp. zn. II. ÚS 499/2013 z 10. júla 2013 rozhodol v prospech sťažovateľky a tiež prijal i ďalšie jej sťažnosti na ďalšie konanie, ale táto skutočnosť nemôže mať na „*preskúmanú vec účinky záväzného aplikačného pravidla*“, ak navyše v konaniach vedených pod sp. zn. III. ÚS 595/2012, sp. zn. III. ÚS 264/2012, sp. zn. II. ÚS 160/2013 a I. ÚS 332/2012 boli sťažnosti

sťažovateľky ešte predtým odmietnuté ako zjavne neopodstatnené a s ktorých odôvodnením sa I. senát plne stotožňuje.

S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto časti o odmietnutí sťažnosti ako zjavne neopodstatnenej.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripája odlišné stanovisko sudca Milan Ľalík.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. októbra 2013